

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

19. července 2012*

„Dohoda o přidružení EHS-Turecko — Rozhodnutí Rady přidružení č. 1/80 — Článek 7 první pododstavec — Právo pobytu rodinných příslušníků tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státě — Thajská státní příslušnice, která byla provdána za tureckého pracovníka a žila s ním společně po dobu delší než tři roky“

Ve věci C-451/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Verwaltungsgericht Giessen (Německo) ze dne 11. srpna 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 1. září 2011, v řízení

Natthaya Dülger

proti

Wetteraukreis,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení J. N. Cunha Rodrigues (zpravodaj), předseda senátu, U. Løhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 10. května 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za N. Dülger Ch. Mombergerem, Rechtsanwalt,
- za Wetteraukreis D. Mayer, jako zmocněnkyní,
- za německou vládu A. Wiedmann, jako zmocněnkyní,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. Palatiellem, avvocato dello Stato,
- za rakouskou vládu F. Koppensteinerem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: němčina.

— za Evropskou komisi V. Kreuzschitzem a G. Rozetem, jako zmocněnci,

po vylischnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 7. června 2012,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 7 prvního pododstavce první odrážky rozhodnutí Rady přidružení č. 1/80 ze dne 19. září 1980 o vývoji přidružení (dále jen „rozhodnutí č. 1/80“). Rada přidružení byla zřízena Dohodou zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, která byla podepsána dne 12. září 1963 v Ankaře Tureckou republikou na jedné straně a členskými státy EHS a Společenstvím na straně druhé a která byla uzavřena, schválena a potvrzena jménem Společenství rozhodnutím Rady 64/732/EHS ze dne 23. prosince 1963 (Úř. věst. 1964, 217, s. 3685; Zvl. vyd. 11/11, s. 10, dále jen „dohoda o přidružení“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi N. Dülger, thajskou státní příslušnicí, a Wetteraukreis (okres Wetterau), jehož předmětem je rozhodnutí posleďně uvedeného orgánu nevydat N. Dülger povolení k pobytu.

Právní rámec

Unijní právo

Přidružení EHS-Turecko

– Dohoda o přidružení

- 3 V souladu se svým čl. 2 odst. 1 má dohoda o přidružení za cíl podporovat stálé a vyvážené posilování obchodních a hospodářských vztahů mezi smluvními stranami, včetně vztahů v oblasti pracovních sil, zejména postupným zaváděním volného pohybu pracovníků, jakož i odstraněním omezení svobody usazování a volného pohybu služeb s cílem zlepšování životní úrovně tureckého lidu a usnadnění následného přistoupení Turecké republiky ke Společenství.

– Dodatkový protokol

- 4 Dodatkový protokol podepsaný dne 23. listopadu 1970 v Bruselu a uzavřený, schválený a potvrzený jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2760/72 ze dne 19. prosince 1972 (Úř. věst. L 293, s. 1; Zvl. vyd. 11/11, s. 41; dále jen „dodatkový protokol“) stanoví v článku 1 podmínky, pravidla a harmonogram realizace přechodné etapy uvedené v článku 4 dohody o přidružení. Dodatkový protokol tvoří podle svého článku 62 nedílnou součást zmíněné dohody.
- 5 Článek 59 tohoto protokolu stanoví:

„Turecku nelze v oblastech, na které se vztahuje tento protokol, poskytovat zacházení příznivější, než které si vzájemně poskytují členské státy na základě Smlouvy o založení Společenství.“ *(neoficiální překlad)*

– Rozhodnutí č. 1/80

6 Podle svého třetího bodu odůvodnění má rozhodnutí č. 1/80 za cíl zlepšit režim pro pracovníky a jejich rodinné příslušníky v sociální oblasti ve srovnání s režimem stanoveným rozhodnutím č. 2/76, které rada přidružení přijala dne 20. prosince 1976.

7 Článek 7 rozhodnutí č. 1/80 stanoví:

„Rodinní příslušníci tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státě, kteří získali povolení jej následovat:

- mají, s výhradou přednosti, která bude zajištěna pracovníkům z členských států Společenství, právo odpovědět na jakoukoli nabídku zaměstnání, pokud tam řádně pobývají po dobu nejméně tří let;
- jsou oprávněni k volnému přístupu k zaměstnanecké činnosti podle svého výběru, pokud tam řádně pobývají po dobu nejméně pěti let.

Děti tureckých pracovníků, které ukončily odborné vzdělání v hostitelském státě, mohou nezávisle na délce svého pobytu v tomto členském státě za podmínky, že jeden z rodičů legálně vykonával zaměstnání v dotčeném členském státě po dobu nejméně tří let, odpovědět na jakoukoli nabídku zaměstnání ve zmíněném členském státě.“ (*neoficiální překlad*)

Ostatní ustanovení unijního práva

8 Článek 10 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství (Úř. věst. L 257, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 15), ve znění nařízení Rady (EHS) č. 2434/92 ze dne 27. července 1992 (Úř. věst. L 245, s. 1; Zvl. vyd. 05/02, s. 69, dále jen „nařízení č. 1612/68“), zněl následovně:

„Právo usadit se společně s pracovníkem, který je státním příslušníkem jednoho členského státu a je zaměstnán na území jiného členského státu, mají bez ohledu na své státní občanství tyto osoby:

- a) jeho manžel nebo manželka a jejich potomci mladší 21 let nebo na něm závislí;
- b) příbuzní ve vzestupné linii pracovníka a jeho manžela nebo manželky, kteří jsou na nich závislí.“

9 Tento článek 10 nařízení č. 1612/68 byl zrušen čl. 38 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/EHS ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, s. 77, a oprava v Úř. věst. 2004, L 229, s. 35; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

10 Podle čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38:

„Po rodinných příslušnících, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, je požadováno pouze vstupní vízum v souladu s nařízením (ES) č. 539/2001 nebo případně s vnitrostátním právem. Pro účely této směrnice jsou od vízové povinnosti osvobozeni rodinní příslušníci s platnou pobytovou kartou [podle článku 10].

Členské státy poskytnou těmto osobám všechny prostředky, aby jim usnadnily získání nezbytných víz. Tato víza se udělují bezplatně, zrychleným postupem v nejkratší možné lhůtě.“

11 Článek 6 této směrnice, nadepsaný „Právo pobytu po dobu do tří měsíců“, stanoví:

„1. Občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu až tří měsíců, aniž by podléhali jakýmkoli podmínkám či formalitám s výjimkou povinnosti být držitelem platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu.

2. Odstavec 1 se použije také na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a tohoto občana Unie doprovázejí nebo následují a kteří jsou držiteli platného cestovního pasu.“

12 Podle čl. 7 odst. 2 uvedené směrnice se právo pobytu po dobu delší než tři měsíce vztahuje rovněž na rodinné příslušníky doprovázející nebo následující v hostitelském členském státě občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu.

13 Článek 38 odst. 3 téže směrnice zní takto:

„Odkazy na zrušená ustanovení a směrnice se považují za odkazy na tuto směrnici.“

Německé právo

14 Ustanovení § 4 odst. 5 zákona o pohybu, výdělečné činnosti a integraci cizinců na spolkovém území (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet) ze dne 30. července 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1950), ve znění platném v době, kdy nastaly skutkové okolnosti věci v původním řízení (BGBl. 2008 I, s. 162, dále jen „Aufenthaltsgesetz“), bylo následujícího znění:

„Cizinec, který má na základě [dohody o přidružení] právo pobytu, je v případě, kdy není držitelem povolení k trvalému pobytu ani povolení k dlouhodobému pobytu v ES, povinen prokázat existenci tohoto práva tím, že předloží důkaz o tom, že je držitelem povolení k pobytu. Povolení k pobytu se vydává na žádost.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

15 Žalobkyně v původním řízení přicestovala do Spolkové republiky Německo dne 30. června 2002 na turistické vízum. Dne 12. září 2002 se v Dánsku provdala za tureckého státního příslušníka M. Dülgera.

16 Mevlüt Dülger je od roku 1988 držitelem časově neomezeného povolení k pobytu v Německu. V době, kdy manželé Dülgerovi spolu žili, byl M. Dülger zaměstnán v tomto členském státě u různých zaměstnavatelů v obdobích od 1. října 2002 do 30. června 2004, od 1. srpna 2004 do 8. června 2005, od 1. března 2006 do 15. března 2008 a od 1. června 2008 do 31. prosince 2009.

17 Natthaya Dülger požádala dne 18. září 2002 o udělení povolení k pobytu. Uvedla, že je vdaná a má dvě děti, které se narodily v roce 1996 a 1998 v Thajsku. Žalobkyně v původním řízení obdržela za účelem soužití se svým manželem časově omezené povolení k pobytu, které bylo následně pravidelně prodlužováno, naposledy na období od 10. září 2008 do 26. června 2011. Od 21. června 2011 je N. Dülger držitelkou „osvědčení o právní fikci zachování práva pobytu“.

18 Dcery žalobkyně v původním řízení přicestovaly do Spolkové republiky Německo dne 1. července 2006.

- 19 Dne 30. června 2009 se N. Dülger rozešla se svým manželem a přestěhovala se s oběma svými dcerami do ženského domova ve Friedbergu (Německo). Od té doby pobírá pro sebe a své dcery dávky na základě II. části zákona o sociálním zabezpečení – Základní dávky pro nezaměstnané (Zweites Buch Sozialgesetzbuch – Grundsicherung für Arbeitsuchende, dále jen „SGB II“).
- 20 Její manželství s M. Dülgerem bylo rozvedeno dne 3. února 2011.
- 21 Dopisem ze dne 9. září 2009 upozornil cizinecký úřad příslušný pro okres Wetterau (dále jen „cizinecký úřad“) žalobkyni v původním řízení na to, že po rozchodu se svým manželem nabyla samostatné právo pobytu platné jeden rok a že s tímto právem není spojena povinnost prokázat, že je schopna zajistit obživu sebe a svých dětí. Bylo jí sděleno, že kdyby byla po 4. červnu 2010 stále ještě odkázána na sociální podporu, nebudou podmínky platnosti jejího práva pobytu ani podmínky platnosti práva pobytu jejich dětí již zkoumány a bude muset opustit německé území. Žalobkyně v původním řízení bude nadále oprávněná k pobytu pouze za podmínky, že bude k tomuto datu schopna samostatným způsobem zajistit obživu sebe a svých dětí.
- 22 Dne 18. září 2009 požádala N. Dülger o udělení povolení k pobytu podle § 4 odst. 5 Aufenthaltsgesetz s odůvodněním, že jakožto rodinná příslušnice tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státě, se kterým rádně bydlela po dobu nejméně tří let, nabyla práva na základě článku 7 rozhodnutí č. 1/80.
- 23 Rozhodnutím ze dne 15. března 2010 cizinecký úřad uvedenou žádost žalobkyně v původním řízení zamítl, jelikož tato podle jeho názoru na základě článku 7 rozhodnutí č. 1/80 nenabyla žádné právo. Tohoto ustanovení se totiž mohou podle jeho názoru dovolávat pouze turečtí rodinní příslušníci tureckého pracovníka.
- 24 Žalobkyně v původním řízení podala proti tomuto rozhodnutí žalobu, ve které tvrdila, že článek 7 rozhodnutí č. 1/80 neobsahuje žádnou specifickou podmínku státní příslušnosti rodinných příslušníků. Požádala předkládající soud, aby zrušil rozhodnutí cizineckého úřadu a uložil mu povinnost udělit jí povolení k pobytu podle § 4 odst. 5 Aufenthaltsgesetz.
- 25 Předkládající soud konstatuje, že požadované povolení k pobytu lze žalobkyni v původním řízení na základě uvedeného § 4 odst. 5 udělit pouze tehdy, pokud je oprávněna pobývat na německém území podle článku 7 rozhodnutí č. 1/80. Podle názoru tohoto soudu a s ohledem na podmínky uvedené v tomto ustanovení je jedinou otázkou, která v projednávané věci vzniká, otázka, zda N. Dülger může být jakožto thajská státní příslušnice považována za rodinnou příslušnici tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státě.
- 26 Za těchto podmínek se Verwaltungsgericht Giessen rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Může se thajská státní příslušnice, která byla provdaná za tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státu a která s ním po obdržení povolení jej následovat žila nepřetržitě více než 3 roky, dovolávat práv vyplývajících z čl. 7 prvního pododstavce první odrážky rozhodnutí [...] č. 1/80 s tím důsledkem, že jí z důvodu přímého účinku tohoto ustanovení přísluší právo pobytu?“

K předběžné otázce

- 27 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 7 první pododstavec rozhodnutí č. 1/80 musí být vykládán tak, že rodinný příslušník tureckého pracovníka, státní příslušník jiné třetí země než Turecka, se v hostitelském členském státě může dovolávat práv, která vyplývají z tohoto ustanovení, jsou-li všechny ostatní jím stanovené podmínky splněny.

- 28 Podle čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 mají rodinní příslušníci tureckého pracovníka, dodrží-li podmínky v něm uvedené, vlastní právo na přístup na trh práce v hostitelském členském státě. Soudní dvůr k tomuto opakovaně judikoval, že práva, která uvedený čl. 7 první pododstavec přiznává rodinným příslušníkům tureckého pracovníka v oblasti zaměstnání v dotyčném členském státě, nezbytně znamenají existenci souvisejícího práva pobytu, protože jinak by bylo právo na přístup na trh práce a skutečný výkon zaměstnanecké činnosti zbaveno jakéhokoli účinku (viz zejména rozsudky ze dne 18. července 2007, Derin, C-325/05, Sb. rozh. s. I-6495, bod 47, a ze dne 22. prosince 2010, Bozkurt, C-303/08, Sb. rozh. s. I-13445, bod 36).
- 29 Podle čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 podléhá nabytí práv stanovených v tomto ustanovení třem kumulativním podmínkám:
- dotyčná osoba musí být rodinným příslušníkem tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v hostitelském členském státě;
  - tato osoba získala od příslušných orgánů tohoto státu povolení uvedeného pracovníka následovat a
  - po určitou dobu řádně pobývá na území hostitelského členského státu.
- 30 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, a zejména ze samotného znění předběžné otázky, byla N. Dülger ve věci v původním řízení provdána za tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v Německu a žila s tímto pracovníkem nepřetržitě od jejich sňatku v září 2002 do jejich rozchodu v červnu 2009 poté, co získala povolení jej následovat do tohoto členského státu. Podmínky uvedené v předchozím bodě jsou tedy *prima facie* splněny.
- 31 Německá, italská a rakouská vláda nicméně tvrdí, že pojem „rodinní příslušníci“ ve smyslu čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 zahrnuje pouze rodinné příslušníky tureckého pracovníka, kteří mají rovněž tureckou státní příslušnost. Thajská státní příslušnost tak podle nich N. Dülger brání v tom, aby se dovolávala práv stanovených v uvedeném ustanovení.
- 32 Tuto tezi není možné přijmout.
- 33 Podle ustálené judikatury je článek 7 rozhodnutí č. 1/80 nedílnou součástí unijního práva (rozsudky ze dne 20. září 1990, Sevince, C-192/89, Recueil, s. I-3461, body 8 a 9, a ze dne 29. března 2012, Kahveci a Inan, C-7/10 a C-9/10, bod 23).
- 34 Tento čl. 7 první pododstavec neobsahuje definici pojmu „rodinní příslušníci“ tureckého pracovníka ani výslovný odkaz na právní řády členských států za účelem určení smyslu a rozsahu tohoto pojmu. Mimoto v něm není uvedena žádná podmínka týkající se státní příslušnosti rodinných příslušníků.
- 35 Z judikatury Soudního dvora mimoto vyplývá, že pojem „rodinní příslušníci“ není u pracovníka omezen na jeho pokrevní rodinu (viz rozsudek ze dne 30. září 2004, Ayaz, C-275/02, Sb. rozh. s. I-8765, bod 46).
- 36 Za těchto podmínek a za účelem zajištění homogenního použití pojmu „rodinní příslušníci“ ve smyslu čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 v jednotlivých členských státech musí být tento pojem předmětem autonomního a jednotného výkladu na úrovni unijního práva (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Ayaz, bod 39).
- 37 Jak Soudní dvůr rozhodl, pojem „rodinní příslušníci“ tureckého pracovníka musí být vykládán v závislosti na cíli, který sleduje, a kontextu, do kterého je zasazen (výše uvedený rozsudek Ayaz, bod 40).

- 38 V tomto ohledu je nutné uvést, že systém progresivního nabývání práv upravený v čl. 7 prvním pododstavci rozhodnutí č. 1/80 sleduje dvojí cíl.
- 39 Zaprvé, před uplynutím počáteční tříleté doby je cílem uvedeného ustanovení umožnit přítomnost rodinných příslušníků migrujícího pracovníka u této osoby, a to v zájmu podpory – prostřednictvím sloučení rodiny – zaměstnání a pobytu tureckého pracovníka, který se již v hostitelském členském státě řádně integroval (viz zejména výše uvedený rozsudek Kahveci a Inan, bod 32 a citovaná judikatura).
- 40 Totéž ustanovení zadruhé zamýšlí posílit trvalou integraci rodiny tureckého migrujícího pracovníka v hostitelském členském státě tím, že dotyčnému rodinnému příslušníkovi po třech letech řádného pobytu na území tohoto členského státu dává možnost přístupu na trh práce. Hlavním sledovaným účelem je tedy konsolidovat postavení uvedeného rodinného příslušníka, který je již v této fázi řádně integrován v hostitelském členském státě, tím, že mu budou v dotyčném členském státě poskytnuty možnosti, aby si sám zajistil svou obživu a vytvořil si tak nezávislé postavení na migrujícím pracovníkovi (viz zejména rozsudek ze dne 11. listopadu 2004, Cetinkaya, C-467/02, Sb. rozh. s. I-10895, bod 25, jakož i výše uvedený rozsudek Kahveci a Inan, bod 33).
- 41 Z toho vyplývá, že sloučení rodiny hraje v systému zavedeném čl. 7 prvním pododstavcem rozhodnutí č. 1/80 ústřední roli.
- 42 Jakožto prostředek nezbytný pro umožnění rodinného života přispívá sloučení rodiny, jehož využívají turečtí pracovníci působící na trhu práce v členských státech, jak ke zlepšení kvality jejich pobytu, tak k jejich integraci v těchto členských státech a z tohoto důvodu podporuje sociální kohezi dotyčné společnosti.
- 43 Německá vláda však tvrdí, že jak smysl, tak cíl dohody o přidružení a rozhodnutí č. 1/80 hovoří proti myšlence, že se čl. 7 první pododstavec tohoto rozhodnutí použije rovněž na neturecké státní příslušníky. Uvedená dohoda má podle této vlády především hospodářské cíle. Úprava práva pobytu manžela tureckého pracovníka, který pochází ze třetí země, tedy není aktuálním problémem přidružení založeného na takových cílech.
- 44 Tento argument nelze přijmout.
- 45 I když je pravda, že podle čl. 2 odst. 1 dohody o přidružení má tato dohoda za cíl podporovat stále a vyvážené posilování obchodních a hospodářských vztahů mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, nic to nemění na tom, že smluvní strany tím, že v čl. 7 prvním pododstavci rozhodnutí č. 1/80 upravily možnost, aby rodinní příslušníci tureckého pracovníka tohoto následovali do členského státu, ve kterém pracuje, vycházely z důvodů, které jdou zjevně nad rámec čistě hospodářských úvah.
- 46 Článek 7 rozhodnutí č. 1/80 se totiž nachází v oddíle 1 kapitoly II tohoto rozhodnutí, nadepsaném „Sociální ustanovení“. Tento oddíl se zabývá otázkami vztahujícími se k zaměstnání a k volnému pohybu pracovníků.
- 47 Výhody, které sloučení rodiny přináší rodinnému životu, kvalitě pobytu i integraci tureckého pracovníka v členském státě, ve kterém pracuje a bydlí, jsou zjevně nezávislé na státní příslušnosti jeho rodinných příslušníků, kteří získali povolení následovat jej do tohoto členského státu.
- 48 Soudní dvůr již ostatně rozhodl, že sociální ustanovení rozhodnutí č. 1/80, jejichž součástí je jeho čl. 7 první pododstavec, představují dodatečnou etapu realizace volného pohybu pracovníků na základě článků 45 SFEU, 46 SFEU a 47 SFEU, a že se tudíž zásady přijaté v rámci těchto posledně uvedených článků musí v co největším možném rozsahu vztahovat na turecké státní příslušníky, kterým náleží

práva uznaná uvedeným rozhodnutím (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 23. ledna 1997, Tetik, C-171/95, Recueil, s. I-329, bod 20, a ze dne 17. dubna 1997, Kadiman, C-351/95, Recueil, s. I-2133, bod 30).

- 49 Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že při určení rozsahu pojmu „rodinný příslušník“ ve smyslu čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 je třeba odkázat na výklad téhož pojmu v oblasti volného pohybu pracovníků, kteří jsou státními příslušníky členských států Unie, a konkrétněji pak na význam, který byl přiznán čl. 10 odst. 1 nařízení č. 1612/68 (výše uvedený rozsudek Ayaz, bod 45).
- 50 Článek 10 odst. 1 tohoto nařízení přitom stanovil, že rodinní příslušníci pracovníka, který je státním příslušníkem některého z členských států, mají právo usadit se s ním společně v členském státě, ve kterém je zaměstnán, bez ohledu na své státní občanství.
- 51 Toto ustanovení bylo zrušeno, avšak čl. 6 odst. 2 a čl. 7 odst. 2 směrnice 2004/38 rovněž stanoví zásadu, podle níž mají rodinní příslušníci občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, právo jej doprovázet nebo následovat v hostitelském členském státě.
- 52 Případné omezení práva na sloučení rodiny, které by nutně vyplývalo z uplatnění práv přiznaných čl. 7 prvním pododstavcem rozhodnutí č. 1/80 pouze na rodinné příslušníky s tureckou státní příslušností, by ohrožovalo cíl tohoto ustanovení.
- 53 Takové omezení by bylo rovněž v rozporu s právem na respektování soukromého a rodinného života, jak je zakotveno v článku 7 Listiny základních práv Evropské unie. Vzhledem k tomu, že článek 7 rozhodnutí č. 1/80 tvoří nedílnou součást unijního práva, mají členské státy povinnost dodržovat povinnosti vyplývající z uvedeného článku 7 této listiny, které se v čl. 6 odst. 1 SEU přiznává stejná právní síla jako Smlouvám.
- 54 Jak uvedl generální advokát v bodech 50 až 53 svého stanoviska, tento výklad pojmu „rodinní příslušníci“ ve smyslu čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 je odůvodněn tím spíše, že vyplývá i z rozhodnutí Rady přidružení č. 3/80 ze dne 19. září 1980 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení členských států Evropských společenství na turecké pracovníky a jejich rodinné příslušníky (Úř. věst. 1983, C 110, s. 60).
- 55 Článek 1 písm. a) rozhodnutí č. 3/80 totiž mimo jiné stanoví, že výraz „rodinný příslušník“ má pro účely uplatňování tohoto rozhodnutí tentýž význam, jaký mu je dán v článku 1 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. L 149, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 35).
- 56 Soudní dvůr, který byl požádán, aby vyložil osobní působnost nařízení č. 1408/71, opakovaně rozhodl, že se čl. 2 odst. 1 tohoto nařízení týká dvou zcela odlišných kategorií osob, a to pracovníků na straně jedné a jejich rodinných příslušníků a pozůstalých na straně druhé. Osoby, které patří do prvně uvedené kategorie, musí být státními příslušníky jednoho z členských států, osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky s bydlištěm na území jednoho z členských států, aby se na ně nařízení vztahovalo. Naproti tomu v případě rodinných příslušníků nebo pozůstalých pracovníků, kteří jsou státními příslušníky Unie, není stanovena žádná podmínka státní příslušnosti nutná k tomu, aby se na ně nařízení vztahovalo (viz zejména rozsudky ze dne 30. dubna 1996, Cabanis-Issarte, C-308/93, Recueil, s. I-2097, bod 21, a ze dne 25. října 2001, Ruhr, C-189/00, Recueil, s. I-8225, bod 19).
- 57 Mimoto Soudní dvůr rovněž rozhodl, že vymezení osobní působnosti rozhodnutí č. 3/80 uvedené v jeho článku 2 vychází z téže definice uvedené v čl. 2 odst. 1 nařízení č. 1408/71 (rozsudek ze dne 4. května 1999, Sürül, C-262/96, Recueil, s. I-2685, bod 84).

- 58 Výklad čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 vycházející ze všech předchozích úvah nelze zpochybnit skutečností, kterou zdůraznil předkládající soud, že v několika rozsudcích týkajících se uplatnění tohoto ustanovení Soudní dvůr odkázal na tureckou státní příslušnost rodinných příslušníků pracovníka (viz rozsudky ze dne 16. března 2000, Ergat, C-329/97, Recueil, s. I-1487, bod 67; ze dne 22. června 2000, Eyüp, C-65/98, Recueil, s. I-4747, bod 48; výše uvedené rozsudky Derin, bod 48, jakož i Bozkurt, bod 46).
- 59 Ve všech těchto rozsudcích se totiž spory v původním řízení týkaly přiznání výhod stanovených rozhodnutím č. 1/80 dětem nebo manželům tureckého pracovníka, kteří měli rovněž tureckou státní příslušnost. Odkaz Soudního dvora na státní příslušnost rodinných příslušníků z tohoto důvodu nemá žádný konkrétní význam.
- 60 Německá, italská a rakouská vláda dále tvrdí, že extenzivní výklad čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 by vedl k přílišnému rozšíření osobní působnosti rozhodnutí č. 1/80 tím, že by umožňoval státním příslušníkům třetích zemí, jejichž počet je obtížné určit, aby se dovolávali uvedeného ustanovení.
- 61 V tomto ohledu stačí připomenout, že čl. 7 první pododstavec rozhodnutí č. 1/80 výslovně podmiňuje sloučení rodiny povolením následovat tureckého migrujícího pracovníka uděleným v souladu s požadavky právní úpravy hostitelského členského státu (viz výše uvedené rozsudky Ayaz, C-275/02, body 34 a 35, a rovněž Derin, bod 63).
- 62 Tato podmínka, která směřuje k vyloučení rodinných příslušníků tureckého pracovníka, kteří vstoupili na území hostitelského členského státu, kde pobývají v rozporu s právními předpisy tohoto státu, z rozsahu působnosti uvedeného čl. 7 prvního pododstavce (výše uvedený rozsudek, bod 23), se vysvětluje tím, že v rámci přidružení EHS-Turecko sloučení rodiny pro rodinné příslušníky tureckého migrujícího pracovníka nepředstavuje právo, ale závisí naopak na rozhodnutí vnitrostátních orgánů přijatém pouze na základě práva dotyčného členského státu, s výhradou požadavku na dodržování základních práv (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Derin, bod 64).
- 63 Z téhož důvodu také nelze tvrdit, že zahrnutí rodinných příslušníků tureckého pracovníka, kteří nemají tureckou státní příslušnost, do rozsahu působnosti čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80, by v rozporu s článkem 59 dodatkového protokolu znamenalo příznivější zacházení s těmito osobami ve srovnání s rodinnými příslušníky občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu.
- 64 Na rozdíl od režimu, který se uplatní na rodinné příslušníky tureckého pracovníka, totiž rodinní příslušníci občana Unie, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí, mají podle čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/38 právo vstupu na území členských států, které podléhá pouze podmínce, že musí mít vstupní vízum nebo platné povolení k pobytu.
- 65 Na položenou otázku je tedy třeba odpovědět v tom smyslu, že čl. 7 první pododstavec rozhodnutí č. 1/80 musí být vykládán tak, že rodinný příslušník tureckého pracovníka, jenž je státním příslušníkem jiné třetí země než Turecko, se v hostitelském členském státě může dovolávat práv, která vyplývají z tohoto ustanovení, jsou-li všechny ostatní jím stanovené podmínky splněny.

K nákladům řízení

- 66 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Článek 7 první pododstavec rozhodnutí č. 1/80 ze dne 19. září 1980 o vývoji přidružení, přijatého Radou přidružení zřízenou Dohodou zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, která byla podepsána dne 12. září 1963 v Ankaře Tureckou republikou na jedné straně a členskými státy EHS a Společenstvím na straně druhé a která byla uzavřena, schválena a potvrzena jménem Společenství rozhodnutím Rady 64/732/EHS ze dne 23. prosince 1963, musí být vykládán tak, že rodinný příslušník tureckého pracovníka, jenž je státním příslušníkem jiné třetí země než Turecka, se v hostitelském členském státě může dovolávat práv, která vyplývají z tohoto ustanovení, jsou-li všechny ostatní jím stanovené podmínky splněny.

Podpisy.